

KONCEPCIJOS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

PATVIRTINTA

Klaipėdos miesto savivaldybės

tarybos

2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T2-314

1. BENDRIEJI DUOMENYS

Planuojamos teritorijos adresas – apie 22 ha teritorija, ribojama Danės upės pakrantės, Joniškės ir Liepų gatvių, Klaipėda.

Detaliojo planavimo organizatorius – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorius (Liepų g. 11, Klaipėda, tel. 8-46 39 60 66).

Tikslus teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Danės upės pakrantės iki Joniškės ir Liepų gatvių, Klaipėdoje detalusis planas.

Detaliojo plano rengėjas - UAB „Ekotektonika“, Taikos pr. 24 A-205, Klaipėda, tel. (868) 73 79 92, (868) 62 02 33 el. paštas: info.ekotektonika@gmail.com. Plano rengėjas parinktas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Planavimo pagrindas: Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012m. rugpjūčio 20d. įsakymas Nr. AD1-1924 „Dėl detaliojo plano rengimo“; 2012 m. spalio 5d. Planavimo sąlygų sąvadas detaliojo planavimo dokumentui rengti Nr. AR10-43, Paslaugos teikimo 2014 m. sausio 27d. sutartis Nr. J9-76.

Detaliojo plano rengimo tikslai ir uždaviniai: numatyti mažųjų laivų uosto, susijusios infrastruktūros ir rekreacinės aplinkos statybos, tvarkymo bei naudojimo reikalavimus, detalizuojant bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus teritorijų tvarkymo ir naudojimo reikalavimus; nustatyti planuojamos teritorijos naudojimo ir užstatymo kokybinius ir kiekybinius parametrus; suformuoti žemės sklypus statinių statybai, sudarant sąlygas investicijoms ir ūkinei veiklai plėtoti; nustatyti teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimą statinių statybos projektams rengti ir žemės sklypui naudoti; suformuoti žemės juostas komunikaciniams koridoriams ir susisiekimo komunikacijos įrengti, inžinerinės ir miesto infrastruktūros plėtrai; nustatyti užstatymo, erdvių, infrastruktūros išdėstymo principus ir teritorijų naudojimo tipus.

Planavimo procesas: Detalusis planas rengiamas, derinamas ir viešai svarstomas su visuomene bendrąja tvarka. Planavimo proceso trukmė – 2013m.– 2015m.

Planavimo proceso etapai: parengiamasis etapas; detaliojo plano rengimo etapas: esamos būklės analizės stadija, koncepcijos nustatymo stadija, sprendinių konkretizavimo stadija; sprendinių pasekmių vertinimo etapas, baigiamasis etapas. Detaliojo plano sprendinių svarstymo ir derinimo tvarka – bendroji.

Gretimos teritorijos: Planuojamos teritorijos ribas formuoja Liepų ir Joniškės gatvės, bei Danės upės pakrantė plotas yra apie 22 ha, teritorija neurbanizuota. Planuojamos teritorijos

gretimybėje yra nekilnojamojo kultūros paveldo vertybė – Bachmano dvaro teritorija su išlikusiais pastatais ir greta esančia Klaipėdos Valstybinė Kolegija, Paupių gyvenamasis kvartalas, kitoje upės pusėje veikianti AB “Klaipėdos mediena“ įmonė, kuri pagal Klaipėdos miesto bendrąjį planą yra konversinėje teritorijoje.

2. PLANUOJAMOS TERITORIJOS KONCEPCIJA

Koncepcijos stadijos rengimo metu nustatomi teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principai, teritorijos naudojimo ir apsaugos reglamentavimo ypatumai.

Planuojamos teritorijos plėtros prioritetai numatomi laikantis Klaipėdos miesto teritorijos bendrojo plano pagrindinių vystymo kryptių, siekiant sudaryti palankiausias sąlygas darniam teritorijos vystymui užtikrinant prielaidas teigiamai ekonominei ir socialinei plėtrai, kartu saugant gamtos bei kultūros vertybes. Klaipėdos miesto bendrajame plane, patvirtintame savivaldybės tarybos 2007.04.05 sprendimu Nr. T2-110, registro Nr. 07-22, planuojama teritorija žymima kaip rekreacinė, Danės upės pakrantė - bendro naudojimo teritorija.

Danės upės slėnio nuo Biržos tilto iki Palangos kelio specialiajame plane teritorija išskiriama kaip gyvenamojo ir visuomeninio prioriteto miestiškasis kraštovaizdis (nuo Biržos tilto iki Liepų gatvės ir apimant visas pramonės teritorijas prie jos). Kitos paskirties rekreacinė teritorija, kurioje pažymėta mažųjų laivų uostas, prieplaukos.

Planuojamos teritorijos identitetą naujai formuoja krantinė – viešoji erdvė, prie jos numatomi rekreaciniai statiniai ir poilsio funkcijos pastatai, poilsio ir žaidimų aikštelės, bei mažųjų laivelių uostelis. Klaipėdoje būtina pabrėžti upės buvimą mieste, kad teritorija būtų suvokiama kaip integrali miesto dalis su išreikštu gyvenimo / buvimo prie vandens identitetu. Teritorija yra greta svarbios Liepų gatvės, vieno pagrindinių įvažiavimų į miestą, todėl jos kuriamas įvaizdis ypač svarbus. Detaliojo plano sprendimais numatoma akcentuoti vieną iš svarbiausių įvažiavimų į miestą, numatant užstatymą Liepų gatvės ašyje.

Visuose teritorijos planavimo koncepcijos variantuose numatoma sukurti erdvę tiek aktyviam, tiek pasyviai, visaverčiam Klaipėdos gyventojų poilsiui. Išnaudojamas esamas teritorijos rekreacinis potencialas ir sudaromos prielaidos sukurti papildomą rekreacinę struktūrą. Siekiant išvengti sezoniškumo įtakos, teritorijoje numatoma poilsio pastatų statyba, kuriuose visais metų laikais būtų teikiamos trumpalaikio apgyvendinimo, maitinimo, aktyvaus ir pasyvaus poilsio paslaugos, numatomos uždaros ir atviros sporto ir žaidimų aikštelės, vystoma klubinė veikla. Teritorijoje planuojamas ekologinis pažinimo takas, atraktyvus visais metų laikais.

Siekiant išrinkti patį tinkamiausią teritorijos vystymo modelį, parengti trys teritorijos planavimo koncepcijos variantai, kurie savo ruožtu suskirstyti į etapus, galinčius pilnavertiškai funkcionuoti nepriklausomai nuo likusios teritorijos įsisavinimo. Visuose variantuose numatomi rekreacinės paskirties sklypai, bendro naudojimo teritorija šalia upės. Šalia upės numatoma pėsčiųjų ir dviračių takai, kurie kirstų uostelio įplauką bei pratakas tilteliais. Takų aukščio altitudė planuojama 2.00m, tiltelių praplaukiamas auštis turėtų būti min 2.50m (nepakelto „Biržos“ tilto aukštis virš vandens lygio)

Teritorijos įsisavinimą geriausia pradėti nuo pietinės pusės dėl patogesnio įvažiavimo ties Jaunystės ir Joniškės gatvių sankryža, tačiau paliekama galimybė pradėti plėtrą nuo šiaurinės pusės, įrengiant įvažiavimą ir išvažiavimą dešiniaisiais posūkiais šiaurinėje dalyje. Įsisavinant teritoriją abu įvažiavimai apjungiami išilgine gatve. Vidinės gatvės teritorijoje planuojamos D₁₋₃ kategorijos.

Pirmojo etapo tikslas yra sukurti krantinės charakterį bei identitetą, sudaryti prielaidas teritorijos tolimesniam įsisavinimui, rekreacinio potencialo vystymui. Numatomas pradinis krantinės sutvarkymas, galimai įrengiant slipą ir prieplauką upinio transporto sustojimui, vieša automobilių stovėjimo aikštelė teritorijos lankytojų poreikiams, kartu įrengiamos aikštelės aktyviam lankytojų poilsiui, treniruokliai, šunų vedžiojimo aikštelė, dalis tako pievos floros ir faunos pažinimui.

Teritorijos dalyje ribojamoje Joniškės gatvės ir privažiavimo prie diukerio, nebuvo rasta saugotinos floros ir faunos. Šioje teritorijos dalyje numatoma automobilių stovėjimo aikštelė, kurios dalis žiemą, sumažėjus lankytojų srautui, tarnautų laivelių saugojimui.

Šiaurinėje teritorijos dalyje numatomas užstatymas būtų teritorijos šiaurinė dominantė, pastatas būtų matomas Liepų gatvės ašyje. Poilsio paskirties pastate galėtų būti irkluotojų klubinė veikla, lankytojų apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos, poilsio įrangos nuoma.

Visuose variantuose **antrame įsisavinimo etape** plečiama uostelio, rekreacinė struktūra išilgai upės, paliekamos jungtys leidžiančios potvynių vandeniui įsilieti į ekologinio pažinimo pievą.

Koncepcijos variantai skiriasi planuojamo uostelio ir poilsio pastatų vietos santykiu su upe.

Pirmas koncepcijos variantas parengtas siekiant minimalių mažųjų laivelių uostelio įrengimo ir priežiūros kaštų, pritaikant uostelio plėtros idėją iš pirmą vietą konkurse laimėjusio darbo („PUPA“) bei rekreacinės erdvės sukūrimą iš antrą vietą konkurse laimėjusio darbo („Ekotektonika“). Mažųjų laivelių uostelis gali būti įrengiamas etapais, pietinėje teritorijos dalyje formuojant įplauką, bei įrengiant galimai nedidelę akvatoriją, kuri gali būti plečiama šaurės kryptimi. Įrengiamas slipas, prieplauka vandens transportui prie upės. Pastatai uostelio aptarnavimui numatomi pietinėje teritorijos dalyje. Pagal Hidrologijos laboratorijos specialistų rekomendacijas numatoma tvirtinti upės krantą, uostelį atskirti nuo upės bendro naudojimo juosta, kurioje įrengiamas dviračių ir pėsčiųjų takas, įrengti pralaidas, kurios

garantuos pakankamą upės vandens kiekį uostelio akvatorijai. Stacionarūs poilsio paskirties pastatai numatomi ties uosteliu, sukuriant rekreacinę erdvę su apgyvendinimo, mitinimo, poilsio paskirties patalpomis, rekreacinėmis funkcijomis uostelio akvatorijoje. Priega prie uostelio išlieka neaptverta. Siekiant maksimalaus teritorijos vystymo vientisumo, teritorija skaidoma tik į dvi dalis.

Privalumai: Šiame variante lieka maksimalus plotas ekologinio pažinimo pievai (saugomų augalų augimvietės yra iki 50m nuo E2 dviračių tako); Išlaikomas uostelio įrengimo etapiškumas.

Trūkumai: Teritorijos aukštinimas pastatų statybai.

Antras koncepcijos variantas parengtas pagal antrą vietą konkurse laimėjusį variantą („Ekotektonika“) ir iš pirmą vietą konkurse laimėjusio darbo („PUPA“) pritaikant idėją įrengti uostelį aptarnaujančią gatvę tarp akvatorijos ir poilsio pastatų. Šiame variante labiau išvystyta bendro naudojimo teritorija prie upės

Privalumai: Funkciškai atraktyvus gatvės – rekreacinės zonos sprendimas.

Trūkumai: Mažesnis už pirmojo varianto uostelio akvatorijos papildymas pratekančiu vandeniu, užpelkėjimo pavojus; Dvigrandė elektros linija yra arti poilsio pastatų, reikalingas kabeliavimas; Teritorijos aukštinimas pastatų statybai.

Trečias koncepcijos variantas parengtas siekiant racionalaus teritorijos įsisavinimo numatant uostelio statybą vėliausiame etape. Pagrindinė rekreacinė erdvė – upės krantinė ir pati upė. Upės krantai tvarkomi paliekant natūralią vagą, įrengiant poilsio aikšteles, paplūdimius betarpiškai prie upės. Poilsio pastatams formuojama terasa laipsniškai kyla nuo natūralaus upės kranto iki 3.6m altitudės. Uosteliui skiriamas sklypas tarp poilsio pastatų ir ekologinio pažinimo pievos.

Privalumai: Maksimaliai išnaudojamas esamas rekreacinis potencialas – upės krantas, ekologinio pažinimo pieva; įrengiama kūdra ar uostelis praturtina rekreacinį potencialą, Dvigrandė elektros linija yra toli nuo poilsio pastatų, kabeliavimas nebūtinus; Paprasta uostelio akvatorijos kontrolė.

Trūkumai: Teritorijos aukštinimas pastatų statybai, didžiausias uostelio akvatorijos užpelkėjimo pavojus lyginant su kitais variantais.

Planuojamas sklypų užstatymo tankumas, intensyvus - Koncepcijoje siūlomi statiniai ir jų vietos numatomos įgyvendinant bendrojo ir specialiųjų planų nuostatas. Sklypų tankumai, intensyvumai, būdai, pastatų aukštingumai, užimami plotai nurodyti kiekvieno varianto brėžinyje (Pagrindinių teritorijų naudojimo reglamentų ir rodiklių aprašomojoje lentelėje)

Planuojama transporto sistema. Gatvės ir privažiavimai – Planuojamos teritorijos ribas formuoja Liepų gatvė (gatvės kategorija - B1), Joniškės gatvė (gatvės kategorija – C2). Gatvės juostos plotis metrais tarp raudonųjų linijų: Liepų gatvė – 70m., Joniškės gatvė – 34m.

Visuose koncepcijos variantuose įvažiavimai į teritoriją planuojami iš Joniškės gatvės. Numatoma transporto srautus organizuoti taip, kad visi planuojamos teritorijos elementai galėtų veikti savarankiškai. Joniškės ir Liepų gatvių sankryža bus rekonstruojama, įrengiant šviesoforinį reguliavimą, ties sankryža numatomą įrengti autobusų sustojimo stoteles. Teritorijos ribose visos gatvės įrengiamos D1-3 kategorijos (lengvųjų automobilių, pėsčiųjų ir dviratininkų eismui į rekreacines zonas ir jų ribose). Atstumas tarp raudonųjų linijų – 20m. Pirmame teritorijos įsisavinimo etape įrengiama gatvė privažiavimui prie krantinės (prieplaukos, slipo), pietinėje teritorijos dalyje, stovėjimo aikštelės teritorijos lankytojams (numatoma apie 150 vietų stovėjimo vietų uostelio naudotojams, apie 100 vietų teritorijos lankytojams bei papildomos vietos būtų numatomos automobilių saugyklose poilsio pastatų cokoliniuose aukštuose, kurių įrengimas tikslingas dėl aukštos pastatų nulinės altitudės dėl potvynio pavojaus). Antrame etape įrengiama gatvė lygiagrečiai krantinei. Esamas privažiavimas prie diukerio planuojamas kaip gatvė, naudojamas privažiavimui prie pietinės teritorijos dalyje numatomų statinių bei pastatų ir automobilių statymui. Šiaurinio įvažiavimo ašyje numatoma perspektyvinė jungtis pėsčiųjų ir dviratininkų tiltu su konversine teritorija kitoje upės pusėje, kiek žemiau pietinės teritorijos ribos yra bendrajame plane numatyta jungtis su kita upės puse pėsčiųjų ir dviratininkų tiltu. Teritorijos šiaurinėje ir pietinėje dalyje planuojamos prieplaukos vandens transporto sustojimui.

Pirmame koncepcijos variante lygiagreti upei D1-3 gatvė planuojama tarp poilsio pastatų ir aktyvaus laisvalaikio leidimo aikštelių, apjungia abu teritorijos įvažiavimus, gatvėje numatomas automobilių statymas. Gatvė aptarnautų uostelyje esančias veiklas bei poilsio pastatus.

Antrame koncepcijos variante lygiagreti upei D1-3 gatvė planuojama ties uosteliu ir poilsio pastatų sklypais, jungiasi su diukerio gatve. Diukerio gatvės gale apsisukimo aikštelė.

Trečiame koncepcijos variante lygiagreti upei D1-3 gatvė planuojama tarp bendro naudojimo krantinės ir poilsio pastatų. Šiame variante numatoma, kad ši gatvė tarnautų tik poilsio pastatų aptarnavimui, draudžiant eismą lankytojų automobiliams. Taip galima būtų pasiekti, kad urbanizuota rekreacinė erdvė ties uosteliu ir poilsio pastatų sklypais būtų labiau pritaikyta pėsčiųjų ir dviratininkų poreikiams. Gatvė baigtųsi pėsčiųjų ir dviratininkų takais, tilteliu, jei būtų įrengiamas uostelis. Skersinė jungtis tarp šiaurinio įvažiavimo ir diukerio gatvės numatoma uosteliui skirtame sklype ir būtų įrengiama tik statant uostelį, numatant servitutą praėjimui ir važiavimui.

Dviračių ir pėsčiųjų transporto sistema - Planuojamą teritoriją juosia E2 kategorijos dviračių takas. Teritorijos viduje planuojamos F1 vietinės dviračių trasos (susisiekimas rekreacinių zonų viduje, ryšiai su magistralinėmis ir rajoninėmis dviračių trasomis). Numatomi pastovūs mažo intensyvumo dviračių eismo ryšiai. Perspektyvinis srautas 50-100 dv./h viena kryptimi. Numatoma galimybė suplanuoti E2 kategorijos dviračių taką bendro naudojimo juostoje šalia upės, kirsti Liepų gatvę po tiltu.

Pėsčiųjų patekimas į teritoriją numatomas pratęsiant takus ties upe, ties įvažiavimais į teritoriją. Tikslinga numatyti taką vedanti nuo šiaurinio įvažiavimo į teritoriją link Bachmano dvaro teritorijos, Klaipėdos valstybinės kolegijos pastatų ir ties Jaunystės gatve link plėtojamų gyvenamųjų kvartalų. Ekologinio pažinimo pievoje takai numatomi pasivaikščiavimui, augalų stebėjimui su ramaus poilsio aikštelėmis.

Vandens transporto sistema - Numatomas Akmenos Danės upės pritaikymas laivybai, kuriame būtų suderintas vandens transporto judėjimas ir vandens infrastruktūra besinaudojančių organizacijų poreikiai. Šiuo metu patvirtintas vietinės reikšmės vidaus vandenų kelias Danės upe nuo žiočių yra 1 km. Siektina pratęsti kelią aukštyn upe iki Tauralaukio. Šiaurinėje ir pietinėje teritorijos dalyje prie Liepų gatvės tilto numatomos vietos prieplaukoms. Šios vietos yra palankios perėjimui į kitas transporto rūšis – numatomos autobusų stotelės ties Liepų ir Joniškės gatvių sankirta, esamos stotelės pietinėje teritorijos dalyje Joniškės gatvėje, planuojamos viešos automobilių stovėjimo aikštelės, teritorijos pastatuose galėtų būti dviračių nuomos bei saugojimo paslaugos.

Numatoma galimybė įrengti ~ 300 vietų mažųjų laivų uostelį. Pirmame koncepcijos variante uostelis įrengiamas arčiausiai upės vagos, antrame ir trečiame variante – planuojama įplauka bei uostelis įrengiamas kasant akvatoriją teritorijoje. Būtina pažymėti, dauguma laivelių orientuoti arba marių arba jūros link ir būtų būtinas eismo reguliavimas ir kontrolė dėl galimo konflikto su irklavimo sporto entuziastais.

Planuojama inžinerinė infrastruktūra - Planuojamą teritoriją kerta aukštos 110 kV įtampos dvigrandė elektros oro linija Klaipėda-Palanga, Klaipėda-Kretinga I atkarpos. Iš AB "Litgrid" yra gautas raštas, jog jie neprieštarauja dėl šios trasos nukabavimo, todėl sprendiniuose planuojama elektros oro liniją nukabuoti po žeme. Yra galimas teritorijos įsisavinimas paliekant liniją nekabuliuotą. Teritorijos aprūpinimas vandentiekio, nuotekų inžineriniais tinklais numatomas šiaurinio ir pietinio įvažiavimo trasose. Neužstatoma nuotekų linijos ir diukerio trasa numatant gatvę.

Centralizuoti šilumos tinklai nenumatomi, pastatai bus šildomi alternatyviais šilumos šaltiniais – saulės energetika, šilumos siurbliai. Teritoriją kertanti 10 kV elektros linija kabeliuojama, nustatant reikiamus servitutus. Detaliojo plano žemės sklypuose turi būti įrengti apšvietimo tinklai projektuojamuose privažiavimuose, uostelio akvatorijoje, pėsčiųjų ir dviratininkų takuose, poilsio zonose.

Inžinerinių tinklų apsaugos zonos nustatymas (pagal LR Vyriausybės 1992-05-12 nutarimą Nr. 343, redakcija 2013-01-01):

1. Vandentiekio, lietaus kanalizacijos ir fekalinės kanalizacijos tinklų - po 5,0 metrus į abi puses nuo vamzdynų ašies. Magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis po 10,0 metrų nuo vamzdyno ašies sausame grunte, o drėgname grunte - ne mažiau kaip po 25,0 metrus nuo vamzdyno ašies;
2. Dujotiekio tinklų - po 2,0 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies;
3. Požeminių elektros kabelių - po 1,0 metrą į abi puses nuo linijos konstrukcijų kraštinių taškų;
4. Ryšių linijų - po 2,0 metrus į abi puses nuo požeminio kabelio trąsos;
5. Drenažo surinktuvai - po 5,0 metrus nuo vamzdynų ašies.

Gamtos vertybės - Planuojama teritorija yra periodiškai užliejama per Danės upės potvynius. Upės lygis šioje vietoje kinta iki 2.36m virš jūros lygio altitudės. Planuojamos teritorijos vidutinis lygis yra apie 0.8-1.8m. Planuojama teritorijos lygi pastatų statybos vietose sukelti iki 3.60m altitudės, visoje likusioje teritorijos dalyje reljefas lieka esamas (išskyrus kūdros kasimą ar uostelio įrengimą).

Vertingesni želdiniai yra kiek aukštesnėje teritorijos dalyje – ties Joniškės gatve, likusioje teritorijos dalyje dominuoja krūmokšniai ir pievos.

Atliktas teritorijos augalų ir paukščių įvairovės įvertinimas, retų ir nykstančių rūšių nustatymas (Rita Jankauskienė). Augalų rūšys inventorizuojamos įvairiose augimvietėse. Detalūs augalijos tyrimai buvo vykdomi geobotaninių transektų (profilų) metodu. Kryptis matuojama kompasu (Š→P), einant nuo prievaginės juostos link terasos, matuojama maždaug kas 30 metrų. Bendrijos profilyje aprašomos pasirinktuose tipiniuose 10x10 m² laukeliuose. Atlikti 6 salpos profiliai, viso aprašyti 36 laukeliai. Bendrijos gausumas ir padengimas įvertintas, naudojant Braun-Blanquet augalijos tyrimo ir klasifikavimo principus (Braun-Blanquet, 1964). **Paukščių stebėseną vykdyta naudojant linijinių transektų ir taškinių apskaitų metodus.** Danės upės slėnyje buvo inventorizuota 170 augalų rūšių, iš jų 117 rūšių - magnolijainių (*Magnoliopsida*), 47 - lelijainių (*Liliopsida*), 2 rūšys asiūklainių (*Equisetopsida*), 4 – lapsamanių. Tiriant Danės upės ir slėnio augalų rūšinę sudėtį buvo sudarytas

anototas augalų rūšių sąrašas - augalai buvo priskirti sistematinėms grupėms. Nustatyta, kad gausiausios rūšimis *Magnoliopsida* klasėje yra *Asteraceae* (21 rūšis), *Rosaceae* (11 rūšių), *Fabaceae* (8 rūšys) šeimos. *Liliopsida* klasėje rūšine įvairove išsiskyrė klasės – *Poaceae* (27 rūšys), *Cyperaceae* (9 rūšys). *Liliopsida* klasės *Orchidaceae* šeimos dvi rūšys įtrauktos į LR Raudonosios knygos 5(Rs) atkurtų rūšių sąrašą - *Dactylorhiza incarnata* (raudonoji gegūnė) (L.) Soó. ir 2 (V) pažeidžiamų rūšių sąrašą - *Dactylorhiza maculata* (dėmėtoji gegūnė) (L.) Soó. (4.5.3 priedas).

Dactylorhiza maculata (L.) Soo – dėmėtoji gegūnė. Augalai aptinkami Danės upės šlapiose ir kiek sausesnėse, atviro slėnio vietose, drauge su kita gegūnių (*Dactylorhiza*) rūšimi. Didžiausi gegūnių (*Dactylorhiza*) telkiniai randami slėnio terasos kraštinėje dalyje, kiek toliau nuo upelio vagos. Rūšis paplitusi visoje Europoje, bet pietinėje dalyje reta. Už Uralo kalnų arealas nusitęsia iki vidurio Sibiro. Lietuvoje iki XX a. vidurio buvo labai dažna, dabar jos populiacijų likę gerokai mažiau.

Gegužraibinių (*Orchidaceae*) šeimos rūšys auga tik vandens pertekliaus ekosistemose. Šlapios, užliejamos pievos yra natūralios jų buveinės. Vystant ūkio plėtrą, nusauginama, ar kitaip neigiamai paveikiama daugybė šių buveinių, jose pradeda augti krūmai ir medžiai, kurie užstoja šviesą, todėl likusios jautrios rūšys dar sparčiau traukiasi arba nyksta.

Pievų ekosistemų apleidimas yra vienas iš didžiausių veiksnių turinčių neigiamą įtaką retoms augalų ir gyvūnų rūšims. Šis procesas labiau žalingas nei intensyvus ganymas ar šienavimas. Ganant ir šienaujant prarandama tik dalis retų rūšių (tiek augalų, tiek gyvūnų). Apleidus pievą, ir leidus ekosistemai pasikeisti, prarandama beveik visa didžioji dalis iki tol buvusių randamų rūšių.

Didelė žala augalams padaroma, kai aukštesnioji augmenija užgožia šviesą. Teritorijoje aptiktos raudonosios knygos rūšys ypač jautrios aplinkos sąlygų pokyčiams, todėl gali būti naudojamos kaip indikatorinės rūšys įvertinti ekosistemos būklei. Dabartiniu metu abiem *Dactylorhiza* genties rūšims gresia išnykimas. Didžiausią grėsmę Danės slėnio botaninėms vertybėms kelia atvirų buveinių užžėlimas krūmais ir sumedėjusia augmenija. Teritorijoje esanti pieva praktiškai nenaudojama. Jei nebus vykdomi jos tvarkymo darbai, saugomos rūšys išnyks.

Tiriamojame teritorijoje Raudonosios knygos augalai aptinkami Danės upės šlapiose ir kiek sausesnėse, atviro slėnio vietose. Savarankiškos populiacijos gali būti stabilios tik labai išskirtinėse augavietėse, kur sėkmingai virsmai vyksta labai lėtai.

Paukščių bendrijų ekologijos praktikoje įprasta jas analizuoti pagal ekosistemų kompleksus. Panagrinėjus gautus rezultatus matyti, kad į bendrijų rūšinę sudėtį patenka pievų, krūmynų, vandens bei urbanizuotų vietų paukščiai (2 lentelė). Taškinių apskaitų duomenys parodė, kad per paukščių bendrijos tyrimus buvo užregistruotos 22 paukščių rūšys.

Tirtame kraštovaizdyje užregistruota 3 vandens paukščių rūšys: rudgalvis kiras, paprastasis kiras, didžioji antis.

Pievoje paukščių bendrijos branduolį formuoja 4 rūšys: šelmeninė kregždė, langinė kregždė, varna ir kranklys. Iš jų absoliutus dominantas - šelmeninė kregždė. Vandens paukščių bendrijos branduolį formuoja - rudgalvis kiras, didžioji antis. Absoliutus dominantas - rudgalvis kiras. Kitos rūšys tiek pievos tiek vandens paukščių pagal aptinkamumą apibūdinamos kaip dažnos arba įprastos.

Tirtoje teritorijoje aptiktas **tulžys**. Ši rūšis nuo 1989 m. įrašyta į **Lietuvos Raudonąją knygą 3 (R) kategoriją**. Taip pat įrašyta į Berno konvencijos II priedą ir Paukščių direktyvos I priedą.

Atliktas žuvų įvairovės ir bendrijos struktūros, nerštaviečių ir migracijos kelių pasiskirstymo ties planuojama teritorija tyrimas. Atlikus pagrindinių žuvų rūšių amžinės struktūros analizę nustatyta, kad jaunikliai dominuoja tik paprastosios aukšlės, ešerio ir raudės populiacijose, tačiau atsižvelgiant į nedidelį šių rūšių populiacijų gausumą, tirtasis Danės upės ruožas, akivaizdu, nėra svarbi ir produktyvi teritorija. Vertinant potencialių nerštaviečių tyrimų ruože pasiskirstymą buvo nustatytas skirtingo neršto tipo žuvims reikalingo nerštinio substrato trūkumas, esamo substrato pasiskirstymas ir ribotas tinkamumas. Tai patvirtina išvadą, kad tirtasis ruožas didesniu Danės upės masteliu negalėtų būti traktuojamas kaip svarbi nerštavietė tyrimų metu aptiktoms rūšims. Akmenos-Danės žiotys ir visas žemupys yra svarbus migracijos kelias dviem praeivių žuvų rūšims: šlakiui (globojama Lietuvos vandenyse rūšis) ir upinei nęgei (Berno konvencija, Natura 2000), kurių nerštavietės yra aukščiau pačioje Akmenos-Danės upėje ir mažuosiuose intakuose.

Danės upės kairiojo kranto teritorijos tarp Joniškės ir Liepų gatvių įsisavinimas ir vystymas kaip mažųjų laivų uosto, susijusios infrastruktūros ir rekreacinės aplinkos, jos tvarkymas ir naudojimas laikantis visų reikalavimų neturėtų pabloginti ichtiologinės situacijos bendrijos rūšinės įvairovės, žuvų gausumo ir reprodukcinio potencialo aspektais.

Tiriamoje teritorijoje taip pat buvo paimti aštuoni vandens mėginiai – septyni gruntinio vandens ir vienas paviršinio. Mėginiuose buvo nustatyta bendroji vandens cheminė sudėtis, sunkiųjų metalų koncentracijos ir vandenyje ištirpę lengvieji aromatiniai angliavandeniliai.

Gruntiniame vandenyje užfiksuotas amonio jonų koncentracijos viršijimas. Tai įtakoja šiuose gręžiniuose esantis durpių sluoksnis, kurio natūralaus skaidymosi metu į gruntinį vandenį patenka organiniai junginiai. Sunkiųjų metalų vandenyje tyrimo metu nustatyta, kad gręžiniuose Nr. 8 ir Nr. 10 švino (Pb) ir nikelio (Ni) koncentracijos viršija ribines vertes. Gręžinyje Nr. 10 nikelio koncentracija viršijama 2,8 karto, o švino – 1,5 karto. Gręžinyje Nr. 8 nikelio koncentracija viršijama 1,1 kartą. Atsižvelgus į visus atliktus vandens ir grunto cheminės analizės tyrimus), bei į vietovės rekognoskuotę, galima teigti, kad tarša švinu ir nikeliumu yra atneštinė.

Priemonės esamų želdinių apsaugai, tvarkymui ir naudojimui, naujų želdinių įrengimo principai

Pagrindinis planuojamas žalasis plotas - planuojama parkas – ekologinio pažinimo pieva išilgai Joniškės gatvės esamo E2 kategorijos dviračių tako. Toliau numatoma formuoti medžių alėjas ir grupes išilgai planuojamų pagrindinių pravažiavimų, pėsčiųjų takų bei krantinėje.

Vystant Danės krantinę planuojama išlaikyti gamtos tęstinumą, išsaugant egzistuojančias ekosistemas. Užliejama pieva bus išsaugota. Tokiu būdu, bus nesunaikintos šiame ruože aptiktos Lietuvos Raudonosios knygos rūšys - *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó. – raudonoji gegūnė ir *Dactylorhiza maculata* (L.) Soó. – dėmėtoji gegūnė. Galima daryti prielaidą, kad minėtos rūšys anksčiau galėjo augti visoje pievoje, tačiau jos netvarkant, Raudonosios knygos rūšys išstumtos į pievos pakraštį menkaverčių krūmų ir žolinių augalų šešėliavimo. Statant krantinę bus paliekamos jungtys, kurių dėka upės vanduo pavasario potvynio metu pateks į pievą. Palijus, aukščių skirtumai leis laikinai kaupti lietaus vandenį. Tokiu būdu pievos drėgmės režimas nebus pažeistas. Tai sudarys geras sąlygas gegūnėms augti. Nevertingi krūmokšniai pašalinami, pieva šienaujama tik nužydėjus saugomiems augalams.

Pagal planuojamas veiklas tvarkant Danės upės krantinę bus pašalintos nendrės, švendrai, juodalksniai, baltalksniai ir kiti menkaverčiai augalai. Vertingi medžiai šalia Joniškės gatvės bus išsaugomi. Numatomas sklypų želdinimas vadovaujantis atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normomis (LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694). Numatomas želdynų plotas sklypuose - ne mažiau 40% sklypo ploto.

Tiriamoje teritorijoje į paukščių bendrijų rūšinę sudėtį patenka pievų, krūmynų, vandens bei urbanizuotų vietų paukščiai. Iš 22 teritorijoje užregistruotų paukščių rūšių, 12 paukščių rūšių tiriama teritorija yra kaip mitybos plotas, ir 10 rūšių yra kaip potenciali perėjimo teritorija. Aptiktam Lietuvos Raudonosios knygos atstovui - tulžiui tirta teritorija yra kaip maitinimosi teritorija. Perėjimui ši teritorija nėra tinkama dėl staus kranto (apie 2m) nebuvimo, kur rausiami urveliai dėčiai. Taip pat, šis upės ruožas yra netinkamas perėjimui dėl intensyvaus trikdymo: baidarių sportininkų treniruočių, žvejų mėgėjų bei UAB „Klaipėdos mediena“ keliamo triukšmo.

Poveikio aplinkai sumažinimo priemonės

Detalusis planas rengiamas Klaipėdos miesto teritorijoje, nuo Danės upės pakrantės iki Joniškės ir Liepų gatvių. Šioje teritorijoje numatoma tik vidinė plėtra, todėl Natura 2000 teritorijoms poveikis nenumatomas.

Nustatoma Danės upės apsaugos zona 200m nuo kranto linijos. Apsaugos juosta nenustatoma, remiantis „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo“ 6.2 punktu, nes planuojami rekreacinės paskirties sklypai, bendro naudojimo krantinė bei rekreacinė įranga ir statiniai.

Urbanizuotoje teritorijoje išliks prie pasikeitusių aplinkos sąlygų lengvai prisitaikančios sinantropinės floros ir faunos rūšys, todėl reikšmingų pasekmių biologinei įvairovei nenumatoma. Centralizuotų nuotekų tinklų plėtra turės teigiamas ilgalaikes pasekmes Danės upės buveinėms.

Siekiant palaikyti gerą buveinių būklę būtinas tvarkymo darbų reguliarius tęstinumas. Nevykdant darbų, ar vykdant juos nereguliariai, buveinių būklė blogės. Detaliojo plano rengimo teritorijoje numatytos šios priemonės, padėsiančios išsaugoti ir sudaryti optimalias sąlygas Raudonosios knygos augalų rūšims:

1. Siekiant išsaugoti retus augalus ir paukščius, įrengti informacinės sistemos elementus, apie teritorijoje augančias ar stebimas retas rūšis. Teritorija gali turėti mokslinę-pažintinę reikšmę. Galimybė pritaikyti šią teritoriją švietimo reikmėms, įrengiant gamtinį pažintinį taką, informacinius standus, pristatant lankytojams šios teritorijos gamtos vertybes.

2. Gerinti Lietuvos Raudonosios knygos augalų rūšių (raudonoji gegūnė (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó. ir dėmėtoji gegūnė (*Dactylorhiza maculata* (L.) Soó.) apsaugos būklę, saugant jas nuo ištrypimo.

3. Saugoti nuo ištrypimo ir kitų pievinių augalų augavietes kaip potencialias krūmynų ir pievų paukščių maitinimosi ir perėjimo buveines.

4. Dalies teritorijoje esančių buveinių ir atvirose vietose augančių retųjų augalų išlikimas yra priklausomas nuo ekstensyvaus buveinių naudojimo (šienavimo), arba jų tvarkymo. Šienavimas apsaugo buveines nuo užžėlimo aukšta žoline ar sumedėjusia augalija. Teritoriją, kurioje auga šie saugomi Lietuvos raudonosios knygos augalai, šienauti ne anksčiau kaip rugpjūčio mėn. antroje pusėje, augalams subrandinus sėklas.

5. Palaikyti palankų vandens lygį, sudarant sąlygas natūralios pelkės augalų bendrijų įvairovei atsikurti ir palaikyti. Gegužraibinių (*Orchidaceae*) populiacijos yra labai jautrios staigiems, net trumpiems aplinkos pokyčiams (šalnos ar sausros).

6. Dauguma teritorijoje esančių buveinių yra natūralios. Pievų bendrijų ir žolinių augalų rūšių įvairovės išsaugojimui gali kliudyti palaiptinimas ir šienavimas medžių ir krūmų rūšys. Šalinti medžių ir krūmų savaiminukus. Nustatyta, kad gegužraibinių (*Orchidaceae*) individų gausa tendencingai didėja, didėjant buveinės tvarkymo intensyvumui.

7. Tulžio apsaugai atskirų priemonių nenumatoma, kadangi ir 200 metrų nuo planuojamos teritorijos tulžio perimviečių nenustatyta. Kiek sumažės rūšies mitybos teritorija.

8. Vykdyti paukščių populiacijos stebėseną. Nustačius 200 m atstumu nuo planuojamos ūkinės veiklos teritorijos lizdaviečių, imtis apsaugos priemonių, kad sumažinti intensyvų trikdymą perėjimo vietose.

Kultūros paveldas - Planuojamos teritorijos gretimybėje yra nekilnojamojo kultūros paveldo vertybė – Paupio dvaro sodybos ir ligoninės pastato kompleksas, (Bachmano dvaras su išlikusiais pastatais ir saugomais želdiniais.) (*Unikalus objekto kodas: 244*). Įregistravimo registre data: 1992-04-03. Statusas: Įrašytas į registrą (registrinis). Objekto reikšmingumo lygmuo yra: regioninis. Rūšis: Nekilnojamas . Teritorijos plotas: 159036kv.m. Vertingųjų savybių pobūdis: Želdynų (lemiantis reikšmingumą, tipiškas), Istorinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus), Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą, tipiškas), Kraštovaizdžio, Memorialinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus). Pagrindinis akcentinis pastatas numatomas prie Liepų gatvės, daugiau aukštesnių pastatų planuojamoje teritorijoje nenumatoma statyti. Šitaip bus išsaugotas istoriškai susiklostęs kultūrinis kraštovaizdis į Bachmano dvaro pusę.

Gamtinės, geologinės sąlygos - Danė (Akmena) teka vakarų Lietuvoje ir įteka į Klaipėdos sąsiaurį miesto ribose. Jos nuotėkis formuojasi Žemaičių aukštumoje, kurioje upių nuotėkiui ypač didelę įtaką turi šiltas jūrinis klimatas ir liūtys šiltuoju metų laiku. Danės baseino plotas ties žiotimis 595 km² [5], vidutinis metinis debitas 6,38 m³/s, pavasario potvynio maksimalus vidutinis debitas 593 m³/s, o liūčių potvynių maksimalus vidutinis debitas 59,7 m³/s. Tuo tarpu vasaros metu 30 dienų 95% tikimybės debitas vos 0,10 m³/s. Danės upėje kasmet stebima nuo 2 iki 12 liūčių potvynių. Šie potvyniai 15 kartų buvo didesni už tų metų pavasario maksimalius debitus, kurie susidaro tirpstant sniego atsargoms. Nustatyta, kad liūčių potvynių maksimalūs debitai yra didesni už maksimalius pavasario potvynio debitus. Nustatyta, kad tekant 0,5 % tikimybės liūčių maksimaliam debitui Danės upės slėnyje vandens lygis gali pakilti iki 4,2 m, o tekant 0,5 % tikimybės pavasario potvynio – iki 3,25 m. Krantosaugos ir hidrotechnikos statiniams suteiktina CC2 pasekmių klasė ir skaičiuotina maksimalių debitų tikimybė pagrindiniam skaičiavimo atvejui 3,0% ir kartotiniam atvejui 0,5%. Pagal Lietuvos energetikos instituto (dr. Jūratė Kriaučiūnienė, habil.dr. B. Gailiūšis) atliktą Danės upės tėkmės hidrodinaminio modeliavimo skaičiavimą seka, kad teritorijoje planuojamų pastatų žemės lygis turi siekti 3.60m altitudę.

UAB „Fugro Baltic“, atliko Danės upės pakrantės iki Joniškės ir Liepų gatvės Klaipėdos mieste žvalgybinius inžinerinius geologinius tyrimus. Gruntinis vanduo 0,75 – 1,5 m gylyje. Kadangi atliekant lauko darbus ne tik gręžinyje Gr. 2 buvo rastos durpės, bet ir šalia esančioje teritorijoje keliuose gręžiniuose, preliminarių ekogeologinių tyrimų metu, planuojant projektavimui tinkamiausias statinių/kelių/pėsčiųjų takų vietas atsižvelgti ne tik į žvalgybinių inžinerinių geologinių tyrimų ataskaitą, bet ir preliminarių ekogeologinių tyrimų ataskaitą, kadangi organinės nuogulos pasižymi dideliu spūdumu ir veikiant dinaminėms apkrovoms galimi grunto nuosėdžiai. Taip pat vietomis pastebimas pelkėjimo procesas. Gręžinyje Gr.2 aptiktas 2,3 m storio durpių sluoksnis, durpės aptiktos ir atliekant preliminarius ekogeologinius tyrimus gręžiniuose.

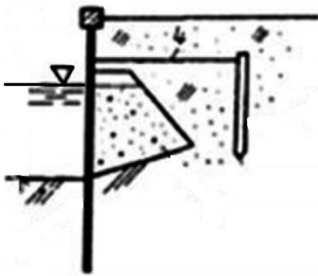
Viešųjų erdvių sistema – Teritorija planuojama kaip viešoji erdvė ir miesto gyventojų bei svečių rekreacinė zona. Numatomos jungtys su kita Danės upės puse, kurioje įsikūrusi pramonės įmonė AB „Klaipėdos mediena“, kuri Klaipėdos miesto bendrajame plane žymima kaip konversinė teritorija, kurios paskirtis gali būti keičiama į daugiafunkcinės- visuomeninės, komercinės ir gyvenamosios paskirties teritorijas, nekoreguojant esminių BP sprendinių. Pakeitus paskirtį ryšys su gretimomis teritorijomis taptų ypač svarbus. Stiprinamas ryšys su planuojamos teritorijos gretimybėje esančiu nekilnojamojo kultūros paveldo vertybė – Bachmano dvaro teritorija su išlikusiais pastatais ir greta esančia Klaipėdos Valstybine Kolegija, Paupių gyvenamuoju kvartalu. Numatomi pėsčiųjų takai planuojamoje teritorijoje, turintys tiesioginį ryšį su gretimomis teritorijomis.

Visuomenės poreikis - Teritorija aktuali tiek miestiečiams, tiek miesto svečiams. Šiuo metu planuojama teritorija yra apleista, netvarkoma ir neaptarnaujama, teritorijos infrastruktūra nesuformuota. Planuojamą teritoriją siūloma paversti patrauklia rekreacine teritorija galimai su mažųjų laivelių uosteliu, krantine – bendro naudojimo teritorija, suformuojant parko ekologinės pažintinės pievos ir paplūdimių infrastruktūrą, miesto, priemiesčių gyventojų, turistų reikmėms planuojant traukos objektus – poilsio paskirties pastatus, kurie funkcionuotų ištisus metus.

Ekonominis investicinis pagrindumas, politikos kryptys – Planuojamoje teritorijoje siekiama sukurti galimybę suformuoti naują viešąją erdvę, danės upės krantinę, prie jos numatant rekreacinius statinius ir poilsio funkcijos pastatus, poilsio ir žaidimų aikštelės bei išskirti teritoriją mažųjų laivelių uosteliui. Teritorijos įsisavinimas skirstomas etapais. Kiekviename etape įgyvendinti sprendiniai sukuria pilnavertę rekreacinę aplinką, išbaigtą tiek funkciškai, tiek kompoziciškai ir kito etapo išvystymas tik praturtina jau sukurtus objektus. Pirmame etape įsisavinama teritorija pietinėje dalyje.

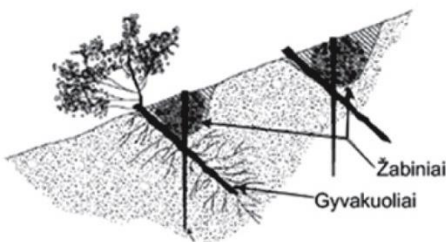
Formuojami rekreacinės paskirties teritorijos dalys su numatomu poilsio paskirties pastatų užstatymu įgalina pritaikyti privataus verslo ir viešo sektoriaus bendradarbiavimą išvystant visą rekreacinę teritoriją. Teritorijos lygio pakėlimo kaštai ~ 28 Lt/m³. Didžiausia investicija teritorijoje būtų uostelio įrengimas, skaičiuojant pagal analogus sieksiantis apie 25-40 mln. Lt (pilnoje apimtyje). priklausomai nuo pasirinktų techninių sprendimų ir techninės įrangos. Pirmo koncepcijos varianto uostelio įrengimas būtų tik šiek tiek pigesnis, nes numatomas trumpesnis krantinių ilgis.

Upės kranto tvirtinimo ir tvarkymo būdai. Numatomas skirtingas upės krantų tvirtinimo būdas. Dalis uostelio krantinės polinės plonasisienės konstrukcijos iš įlaidinių polių.

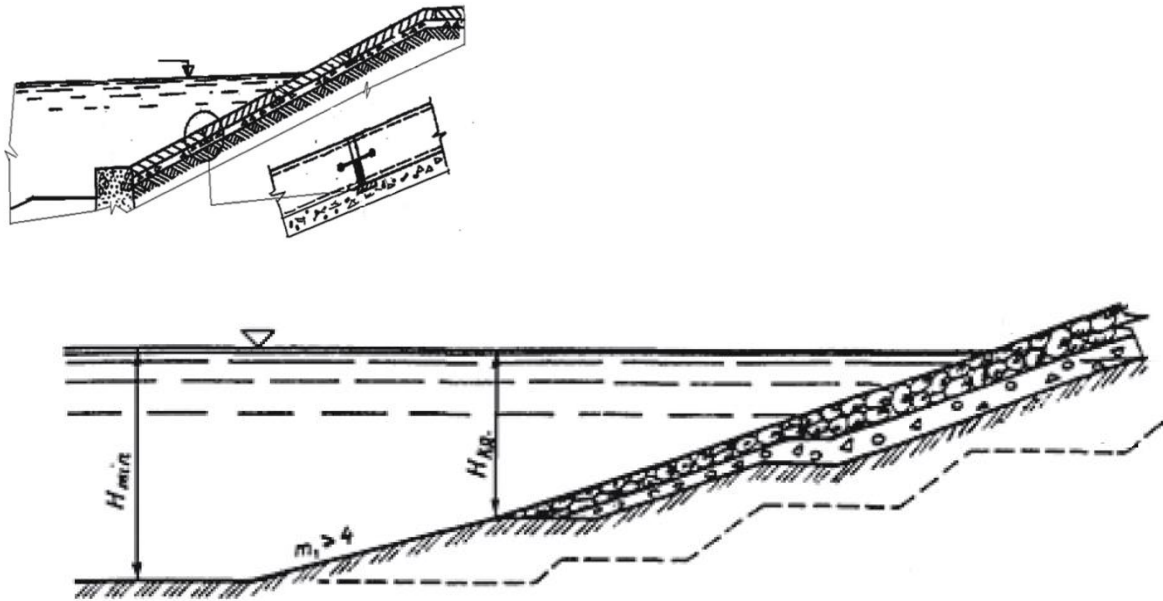

Tai suteiktų galimybę maksimaliai išnaudoti akvatoriją. Krantinės altitudė 2.15m.

Upės krantas būtų tvirtinami biologine (apsodinimas krūmais) bei smėlio – žvyro (kartu įrengiant paplūdimius bei žaidimo aikšteles lėkštame krante) danga. Bendro naudojimo zona su stacionariais įrenginiais įrengiama 3.60m altitudėje.

Dalis uostelio krantinių tvirtinamos gelžbetonio plokštėmis arba akmenų danga. Žemesniosios krantinės terasos altitudė 2.40m, aukštesniosios – 3.60m (CC2 kategorija). Šlaitai iki 3.60 m altitudės įrengiami vejos danga.

Sprendinių pavyzdžiai (analogai) 2008m. pastatyta Dreverno priplauka. Projekto vertė - per 15,5 mln. Lt: 260 m ilgio priplaukoje, prie kurios gali švartuotis apie 30 laivelių, buvo pastatytas elingas, 6 tonų keliamosios galios kranas, įrengtas slipas, 20 vietų automobilių stovėjimo aikštelė, gylis joje siekė 1,8 m. Neigiamas aspektas – mažas įplaukos gylis, reikalingi nuolatiniai gilinimo darbai.

2006 m. Šilutėje rekonstruota priplauka, galinti talpinti 100 mažųjų laivų, sutvarkyta 4,7 ha uosto teritorija, išvalyta ir pritaikyta vandens turizmui 5 km vandens kelio Šyšos upe, įrengta 50 vietų automobilių ir 4 vietų autobusų stovėjimo aikštelė, pastatytas elingas su uosto administracinėmis ir buitinėmis patalpomis. Bendra projekto vertė ~13mln. Lt.

Į Klaipėdos mažųjų ir pramoginių laivų Pilies uosto infrastruktūrą ir įrangą investuota daugiau nei 3 mln. Lt. Uostelis gali priimti apie 350 pramoginių katerių ir jachtų.

Architektūriniai apribojimai Siekiama, kad pagrindinis teritorijos architektūrinis akcentas būtų pastatas šiaurinėje teritorijos dalyje, numatomas Liepų gatvės ašyje, planuojamas aukštingumas iki 5 aukštų. Kiti teritorijos pastatai iki 3 auštų, turi išskaidyti siekiant vizualinio teritorijos ryšio su upe, užstatymo tipas taškinis. Pastatų architektūra šiuolaikiška.